

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

En af de vigtigste politiske debatter i efterkrigstiden har drejet sig om økonomisk demokrati. Forslagene om ØD – hvad de så har heddet – har altid indeholdt en fondskonstruktion, og de er altid faldet på modstand mod disse fonde; og ikke mindst mod det tilhørende, folkelige billede af pampestyre.

I dag findes fondene, i form af pensionskasser, -selskaber, LD og ATP. Endnu ejer de kun en mindre del af dansk erhvervsliv, men andelen vil være kraftigt voksende ikke mindst i kraft af den forventede udbygning af pensionsordningerne på LO-området. Økonomisk demokrati forudsætter en demokratisering af disse fonde, men sandelig også øget demokrati på virksomhederne og opbygning af lokal medarbejderejet kapital i virksomhederne. I det følgende koncentrerer vi os om pensionskasserne.

De borgerlige ønsker en fuldstændig fri placeringsret af midlerne med ønske om, at pensionsopsparerne kun søger det størst mulige afkast for dem selv. SF ønsker, at udviklingen bruges til en demokratisering af det økonomiske liv i samfundet, og til, at andre hensyn end snævre profithensyn inddrages i investeringsbeslutningerne. Den nuværende udvikling, hvor enorme formuer styres af bestyrelser langt fra det enkelte medlems indflydelse, svarer hverken til den borgerlige eller venstrefløjens ønskedrøm. Spørgsmålet er, om der overhovedet er nogen, der har interesse i en fortsættelse af den nuværende udvikling. Hvad enten svaret er ja eller nej, er der derfor god grund til en debat om, hvordan pensionskassernes fremtid skal være.

Hidtil har udviklingen af pensionskassesystemet i Danmark haft et lettere anarkistisk præg. Pensionskassemodellen er først bredt brugt af akademiker- og FTF-grupper. Midt i 80-erne følte LO sig presset til at forsøge at komme med på det tog. Siden da har flere og flere LO-grupper (og andre) fået pensionsordninger, men desværre uden nogen form for overordnet styring til sikring af solidaritet og demokrati. Skal det sikres, må vi forsøge at ændre det nuværende system i retning af et, hvor alle i den erhvervsaktive alder er med i pensionskasse, og hvor de derigennem får en

lige ret til en demokratisk indflydelse på investeringsbeslutningerne.

Der ses ikke at være nogen retlige problemer i at stille krav om obligatorisk pensionskassemedlemskab og krav til demokratiet i disse kasser. Derimod kan der være visse problemer i at indplacere nuværende pensionskasser og måske navnlig pensionselskaber i denne model. Men der kan utvivlsomt findes holdbare løsninger på disse problemer. Det vil være en naturlig konsekvens af dette beslutningsforslag, at regeringen tager initiativ til at undersøge problemer og muligheder på dette område.

SF hilser med glæde, at Danmarks Socialdemokratiske Ungdom med rapporten Demokratisk Andels Kapital har fremlagt »et ungt bud på en demokratisering af økonomien«. SF har været glad for at konstatere et stort sammenfald af synspunkter mellem DSU og SF, og at der i øvrigt er kommet positive meldinger fra flere regeringsmedlemmer. SF ønsker med dette beslutningsforslag at trække i retning af vores visioner. SF har undladt at fremsætte et detaljeret, grydeklart forslag, fordi det har ringe udsigt til at blive vedtaget. SF ønsker i stedet en debat, og at der iværksættes konkrete tiltag som skridt i retning af en demokratisering.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte bestemmelser

ad 1

Udviklingen på pensionsområdet i dag betyder en kraftig centralisering af dispositionsretten, idet nogle få ledere fra fagbevægelsen og erhvervslivet vi få så godt som fuld råderet over de enorme formuers placering. Man kan spørge, om det set fra et demokratisk synspunkt ikke er temmelig ligegyldigt, om det er Mærsk McKinney Møller eller Willy Strube, der har råderet over 20 mia. kr. eller mere. De fagforeningsledere, der sidder i bestyrelserne for pensionskasser og -selskaber, er typisk udpeget af hovedbestyrelsen i de relevante fagforbund. Disse er igen typisk udpeget ved indirekte valg. Indflydelsesvejen fra medlemmer